

ارز، سال 93 تک نرخی می شود

وابستگی بودجه به درآمدهای نفتی، اقتصاد کشور را در معرض آسیب های جدی قرار داده است...

رئیس کل بانک مرکزی:

ارز، سال 93 تک نرخی می شود

وابستگی بودجه به درآمدهای نفتی، اقتصاد کشور را در معرض آسیب های جدی قرار داده است

نگاهی به تحولات اقتصاد کشور طی سال های اخیر و توجه به شدت و تنوع تغییرات و مسایل اقتصاد کلان و بالاخص در حوزه های تورم، رشد نقدینگی، عملیات بودجه ای و شبه بودجه دولت، نرخ ارز و رشد اقتصادی، حاوی نکات و درس های آموزنده ای در زمینه سیاست گذاری و تحلیل وقایع اقتصادی بوده که می تواند به عنوان تجربه ای گران، در هدایت و برنامه ریزی ها و اتخاذ سیاست های اقتصادی آینده به کار گرفته شود.

به گزارش خبرنگار اقتصادی اطلاعات، در آستانه سال نو، دکتر ولی اله سیف رئیس کل بانک مرکزی با نگاهی به شرایط و تحولات اخیر اقتصادی کشور، جهت گیریها و اقدامات انجام شده در دوره جدید مدیریت این بانک، به تبیین شرایط، دستاوردهای حاصله و ترسیم افق سال 1393 پرداخت و گفت: بررسی تحولات متغیرهای کلان طی سال های اخیر به خوبی نشان می دهد که چگونه ناسازگاری سیاست های کلان اقتصادی در نهایت به رشد بالای پایه پولی و نقدینگی، تورم شتابان، بی ثباتی در نرخ ارز، اثرات جبری گسترده در میان بخش های اقتصاد در پی عملیات شبه بودجه ای و طرح های توسعه ای گسترده با اتکا به منابع پر قدرت و تورم زای بانک مرکزی و حاصل نشدن نتیجه لازم در بعد رشد اقتصادی و افت قابل توجه آن و نهایتاً کاهش اعتماد عمومی به مواضع اعلام شده توسط سیاست گذاران اقتصادی کشور شد.

وی افزود: خوشبختانه با توجه به تجربیات سال های اخیر، در ماه های گذشته شاهد تغییر جهت گیری های قابل توجه سیاستی بوده ایم که بخشی از نتایج آن حاصل شده و مابقی به آرامی در حال بروز است. به عنوان یکی از مهمترین دستاوردهای ناشی از اتخاذ رویکردهای اخیر می توان به مهار تورم اشاره کرد. نرخ تورم نقطه به نقطه در خرداد 1393 به سطح بسیار بالای 45/1 درصد و متعاقب آن میزان تورم 12 ماهه در مهر سال جاری به اوج خود (4/40 درصد) رسید. با شروع مسیر نزولی تورم نقطه به نقطه از تیر سال جاری، در نهایت نرخ تورم نقطه به نقطه هم به 22/8 درصد در بهمن رسیده و تورم 12 ماهه به 36/7 درصد کاهش یافته که نوید تحقق هدف 35 درصدی اعلام شده برای تورم سال جاری را می دهد.

رئیس کل بانک مرکزی با اشاره به اینکه این یک واقعیت تلخ است که ایران هنوز جزء معدود کشورهای دارای نرخ تورم دو رقمی و بالا در جهان است و سوال اینجاست که آیا در گذشته و با تحمل هزینه های گزاف تورم، عملکرد نرخ رشد اقتصادی و اشتغال، بهتر از کشورهای دارای تورم پایین بوده است؟، گفت: ادبیات وسیع نظری و تجربی موجود نشان می دهد که بی انضباطی های مالی و پولی که خود را در رشد بالای پایه پولی و نقدینگی متبلور می سازند، عامل اصلی ایجاد تورم اند و نرخ های تورم بالا با رشد اقتصادی رابطه ای منفی دارند. در نرخ های تورم بالا، تلاطم های تورمی و بی ثباتی نرخ ارز رخ می دهد و تلاطم تورمی و بی ثباتی نرخ ارز، ریسک های اقتصادی را افزایش و حاشیه ای را بر هزینه های تامین مالی تحمیل و آن را افزایش می دهد که این امر به زیان سرمایه گذاری و تولید است.

وی تاکید کرد: از سویی دیگر باید توجه داشت که وابستگی بودجه به درآمدهای نفتی، اقتصاد را در معرض آسیب های جدی قرار داده و باعث شده سیاست پولی از تکانه های وارده بر بودجه از محل شوک های قیمت جهانی نفت، متاثر شود؛ لذا حرکت به سمت کاهش آسیب پذیری ها و اصلاح نگرش دولت برای کاهش وابستگی و اتکاء درآمدهای بودجه به نفت ضروری است. بدیهی است التزام به این امر نقش مهمی را در تقویت و استمرار ثبات اقتصاد کلان و ثبات پولی و مهار تورم ایفا خواهد کرد.

نامبرده گفت: طی ماه های اخیر و با ایجاد امیدواری نسبت به بهبود رشد اقتصادی و جهت گیری ها و اقدامات دولت در سیاست های اقتصادی و سیاست خارجی، نرخ ارز از ثبات مناسبی برخوردار بوده است. همین امر کمک شایانی به مهار تلاطمات تورمی و کاهش انتظارات تورمی کرده است و این امر به اثبات رسیده که مهار انتظارات تورمی عنصری مهم در کاهش هزینه های تورم زدایی و مهار تورم در بعد تولید است، لذا زمینه مناسبی برای اجرای سیاست تورم زدایی کم هزینه به وجود آمده است.

وي یادآور شد: در بعد سیاست‌های پولی، گام اساسی در اصلاح رویه تامین مالی طرح عظیم مسکن مهر برداشته شده و ترتیباتی اتخاذ شده که رویه ناسالم تامین مالی گذشته استمرار نیابد. قاعدتاً با این اقدام انتظار می‌رود که اثر جایگزینی مخرب قبلی که منجر به تحدید منابع مالی و فضای سرمایه‌گذاری و رشد سایر بخش‌های اقتصادی شده بود، تقلیل یابد و در افق پیش‌رو شاهد بهبود تامین مالی فعالیتهای مولد اقتصادی و در نتیجه بهبود عملکرد بخش‌های اقتصادی و تولید در کشور باشیم.

سیف گفت: خوش‌بینی‌های موجود مبنی بر کاهش شدت انقباض فعالیت‌ها در سال جاری و ترسیم افق رشد مثبت برای سال آینده عمدتاً از این امر متأثر است که حتی در ارزیابی نهادهای معتبر بین‌المللی هم نمود داشته است. لازم به ذکر است که مطابق آمار مقدماتی در یازده ماهه سال جاری به میزان 2160 هزار میلیارد ریال تسهیلات به بخش‌های مختلف اقتصادی اعطا شده که در این میان 51/9 درصد از تسهیلات اعطایی به بخش‌های مولد (شامل صنعت و معدن، ساختمان و مسکن و کشاورزی) تخصیص یافته است. این در حالی است که سهم این بخش‌ها از تولید ناخالص داخلی در سال 1391، فقط 31/7 درصد بوده که حاکی از عملکرد مناسب نظام بانکی در تامین مالی تولید است.

وي افزود: تسهیلات پرداختی به بخش‌های مختلف اقتصادی در یازده ماهه و کل سال 1391 به ترتیب معادل 1753 و 1956 هزار میلیارد ریال بوده است. بنابراین تسهیلات اعطایی بانکها در یازده ماهه سال جاری نه فقط از عملکرد کل سال 91 بیشتر بوده، بلکه نسبت به عملکرد دوره مشابه پارسال معادل 23/2 درصد رشد داشته است.

رئیس کل بانک مرکزی اضافه کرد: اتخاذ رویکرد انضباط مالی توسط دولت محترم و سیاست انضباطی پولی توسط بانک مرکزی باعث شده است که رشد نقدینگی در بهمن سال جاری نسبت به اسفند پارسال به 24/9 درصد برسد که البته بخشی از آن به ملحوظ کردن اطلاعات پنج بانک و دو موسسه اعتباری در آمارهای پولی و بانکی کشور مرتبط بوده است که عملاً فاقد آثار پولی است و صرفاً به گسترش پوشش آمارهای پولی و بانکی مربوط است. با لحاظ سهم بانکها و موسسات جدید در رشد نقدینگی و تعدیل ارقام نقدینگی، رشد 11 ماهه نقدینگی به 21/9 درصد تقلیل می‌یابد. حال آنکه این رشد در مدت مشابه پارسال 26/5 درصد بوده است. رشد 12 ماهه نقدینگی در بهمن سال جاری 28/3 درصد بوده که پس از تعدیل ارقام از لحاظ آمارهای جدید به 25/2 درصد تعدیل می‌شود؛ حال آنکه این رشد در مدت مشابه پارسال 32/2 درصد بوده است.

وي گفت: ترکیب نقدینگی در سال جاری نسبت به سال 91 به نحو قابل ملاحظه‌ای بهبود یافته و رشد نقدینگی 24/9 درصدی در یازده ماهه امسال از رشد 18/7 درصدی ضریب فزاینده و رشد 5/2 درصدی پایه پولی متأثر بوده است. حال آنکه این ارقام در دوره مشابه سال 91 به ترتیب معادل 8/0 و 17/2 درصد بوده‌اند. در مجموع می‌توان گفت که روند انضباط پولی و بهبود ترکیب نقدینگی توانسته است روند نگران‌کننده سال گذشته را تا حد زیادی تصحیح کند. در هر صورت این نکته را باید توجه داشت که رشد نقدینگی 25/2 درصدی تعدیل شده در دوازده ماهه منتهی به بهمن سال جاری، به هیچ وجه رشد پایینی نبوده و برخی اظهارات مبنی بر اینکه رویکرد انضباطی بانک مرکزی را به عنوان رویکردی انقباضی قلمداد می‌کنند، تفسیری صحیح نیست.

این مقام بانکی سپس گفت: باید توجه داشت که در سال جاری معادل 56/2 هزار میلیارد ریال از محل سررسید اوراق مشارکت قبلی بانک مرکزی (شامل اصل و سود این اوراق) به پایه پولی افزوده شده و بانک مرکزی با توجه به وضع کلی اقتصاد از بابت رکود و تورم، فقط مبادرت به فروش 22 هزار میلیارد ریال اوراق مشارکت جدید کرده و خالص عملیات بانک مرکزی در این باره هم انقباضی نبوده است. البته، نگاهی به عملکرد سایر اجزای پایه پولی چنین انقباضی را تأیید نمی‌کند.

وي افزود: نگاهی اجمالی به شوک‌های وارده و دلایل رکود در کشور به خوبی نشان می‌دهد که راه‌حل رفع این مشکل، تزریق نقدینگی نیست. تزریق نقدینگی فقط یک تسکین دهنده است که با ایجاد تورم در دوره‌های بعدی و کاهش تراز حقیقی منابع بنگاه‌ها مجدداً نیاز به نقدینگی را بازتولید می‌کند و کشور را از مسیر کاهش تورم که به زحمت به دست آمده است، مجدداً خارج می‌کند. این در حالی است که سهم قابل توجهی از رکود حاکم بر اقتصاد کشور به مشکلات طرف عرضه مربوط می‌شود. موانع موجود در فضای کسب و کار کشور، شرایط بین‌المللی و وضع تحریم‌های ناعادلانه، محدودیت نقل و انتقالات ارزی، مشکلات مربوط به واردات مواد اولیه و کالاهای واسطه‌ای و سرمایه‌ای، نبود دسترسی به تکنولوژی تولید مناسب، بهره‌وری پایین تولید و ... در مجموع انعطاف محدود در طرف عرضه اقتصاد و واکنش آن به محرک‌های طرف تقاضا را محدود تر ساخته است.

سیف تصریح کرد: اتخاذ رویکرد ماه‌های اخیر توسط بانک مرکزی به طور مشخص در برهه حاضر که کشور در آستانه اجرای مرحله دوم اصلاح قیمت حامل‌های انرژی و یارانه‌ها قرار دارد، بسیار مفید و حائز اهمیت بوده و توانسته آرامش نسبی را به

اقتصاد کشور بازگرداند. یکی از مسایل کشور ما در گذشته این بوده که در مسیر انجام اقدامات اصلاح اقتصادی، استمرار و پایداری لازم را نداشته‌ایم و این امر سیاستگذار را در یک چرخه باطل گرفتار کرده است. البته خوشبختانه اکنون که با اتخاذ رویکرد انضباط مالی توسط دولت محترم و رویکرد انضباط پولی توسط بانک مرکزی همراه با اصلاح انتظارات تورمی، نرخ تورم کاهش مطلوبی را داشته است، نباید این دستاورد را به آسانی از دست داد.

وی اضافه کرد: سیاستگذار پولی باید در تنظیم سیاستها و رویکردهای خود منافع و مصالح اقتصاد ملی را در نظر بگیرد که این امر ممکن است در ابتدا خوشایند برخی نباشد، لیکن پس از حصول و تثبیت اهداف، همگان از ثمرات آن برخوردار خواهند شد. لذا سیاستگذار پولی باید به دنبال دستاوردهای پایدار باشد و نه آرام‌بخش‌های کوتاه‌مدت و مقطعی.

رئیس کل بانک مرکزی اضافه کرد: توجه به این امر ضروری است که تا زمانی که تنور سفته‌بازی در کشور داغ باشد، فعالیت‌های تولیدی از پویایی و رشد لازم برخوردار نخواهند بود و کلید حمایت از تولید در کشور، مهار و کاهش تورم به صورتی پایدار است. وی افزود: باید مساعدت کنیم اقتصاد کشور که طی سال‌های اخیر به تزریق پول پر قدرت تورم‌زای بانک مرکزی عادت کرده، به مسیر سلامت و بالندگی خود بازگردد. اتکای مستمر بر منابع بانک مرکزی خود یکی از دلایل و نشانه‌های نبود تعادل در بازار پول و مالا کل اقتصاد تلقی می‌شود و مسلماً اقتصاد فاقد تعادل و استحکام، آن اقتصادی نیست که نظام در الگوی اقتصاد مقاومتی به دنبال دستیابی به آن است.

سیف سپس به ترسیم افق سال 1393 پرداخت و آنرا چنین بیان کرد:

1- با توجه به اصلاح قیمت حامل‌های انرژی و با عنایت به آثار تورمی اجرایی این طرح، لزوم تداوم تضعیف انتظارات تورمی و تحقق هدف ثبات اقتصاد کلان ایجاب می‌کند کماکان سیاست‌های پولی، ارزی، اعتباری و تجاری از انضباط منطقی برخوردار باشند که به نحوی سازگار با پیام سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی ابلاغی مقام معظم رهبری است.

2- در عین حالی که رعایت انضباط پولی به عنوان خط مشی اساسی بانک مرکزی در سال آینده مدنظر خواهد بود، همزمان تامین نقدینگی لازم برای بخش‌های اقتصادی، به ویژه بخش‌های تولیدی، از اولویت برخوردار خواهد بود. تامین سرمایه در گردش بنگاه‌های اقتصادی و تامین منابع لازم برای پروژه‌های اقتصادی در شرف اتمام هم در سیاست‌های بانک مرکزی مورد توجه خواهد بود.

3- در فرآیند اصلاح قیمت‌های نسبی، ضمن جلوگیری از بروز اختلال و نوسان در نرخ ارز در شرایط فعلی و دو نرخی این بازار، فراهم آوردن زمینه‌های لازم برای اصلاح نرخ ارز - با توجه به شرایط اقتصاد کلان و روابط خارجی کشور- و گذر به نرخ ارز واحد و استقرار نظام تک نرخی ارز، از اولویتها و برنامه‌های جدی بانک مرکزی در سال آینده خواهد بود.

4- برای سرعت بخشیدن به روند خروج از وضع رکود، اتخاذ تمهیدات لازم و آگاهانه برای بهره‌مندی از روش‌های تامین مالی خارجی و استفاده از منابع صندوق توسعه ملی از جمله اولویت‌های شبکه بانکی کشور و دولت است. در حال حاضر، تعداد زیادی طرح و پروژه زیربنایی در بخش‌های مختلف اقتصاد شناسایی شده که با اتکا به تامین مالی خارجی، در مراحل مختلف تصویب، آماده‌سازی و اجرا قرار دارند.

در همین رابطه شورای پول و اعتبار در جلسه مورخ 1392/12/20 و با هدف سرعت بخشیدن به تامین مالی پروژه‌های زیربنایی و استفاده از منابع خارجی و همچنین منابع صندوق توسعه ملی موافقت کرد در صورتی که پروژه‌ها یا طرح‌ها دارای توجیه فنی، اقتصادی و مالی، از منظر بانک‌های عامل باشند، از رعایت مقررات احتیاطی بانک مرکزی (سقف‌های تعیین شده در آیین نامه تسهیلات و تعهدات کلان و آیین‌نامه تسهیلات و تعهدات اشخاص مرتبط) مستثنی شوند.

5- گسترش و تقویت چتر نظارتی بانک مرکزی بر عملکرد بانکها و موسسات اعتباری مجاز و غیرمجاز از اقدامات اساسی است که در تداوم اقدامات آغاز شده در نیمه دوم سال جاری باز هم پیگیری خواهد شد. در این میان، ساماندهی بازارهای مالی و موسسات اعتباری غیررسمی یکی از برنامه‌های جدی بانک مرکزی در سال آتی را تشکیل می‌دهد. بهبود توانمندی سیاست‌های پولی، ارزی و اعتباری در گرو ساماندهی موسسات اعتباری غیررسمی بوده و در این میان، تعامل و هماهنگی سه قوه از اهمیت بسزایی برخوردار است.

6- مطالبات غیرجاری بانکها ترسیم‌کننده تصویر نامطلوبی از وضع نظام بانکی است. اقدامات اساسی در جهت فراهم کردن بسترهای لازم برای حصول توافق میان بانکها و بدهکاران فراهم شده و چنانچه بدهکاران بانکی استفاده مناسب و منطقی از فرصت‌های فراهم شده را نکنند، اقدامات حقوقی جدی و مستمر به منظور کاهش مطالبات غیرجاری بانکها در دستور کار بانک

7- از جمله وظايف مهمي که بانک مرکزي در سال آتي عهده دار است، تبیین اقدامات و تدابير سياستي و اجرايي لازم در جهت تحقق اهداف مرتبط تعیین شده در سياست هاي کلي اقتصاد مقاومتی ابلاغی توسط مقام معظم رهبري و ماموریت هاي

محوه در نامه ابلاغی توسط رئیس جمهوری خواهد بود. بانک مرکزي به مقوله مقاوم سازی اقتصاد از منظر استحکام بخشي و تقویت ثبات اقتصاد کلان کشور در مقابل شوکهاي بیرونی که سعی در ایجاد بی ثباتی در اقتصاد را دارند، می نگرد و تلاش خواهد کرد در اجرايي کردن سياستهاي اقتصاد مقاومتی در بانک مرکزي، تدابير جامعی را در جهت تقویت ثبات اقتصاد کلان از ابعاد مختلف و به ویژه تقویت ثبات پولی در اقتصاد اندیشیده و سياستها و اقدامات لازم جهت اجرا توسط بانک مرکزي و شبکه بانکی را طراحی و پیشنهاد دهد. نگاهی به تحولات سالهاي اخیر و تمرکز دشمنان نظام بر اعمال تحریم و ایجاد موانع و محدودیت بر سر راه بانک مرکزي به منظور بی ثبات سازی اقتصاد کشور به خوبی حاکی از اهمیت و جایگاه ویژه بانک مرکزي در استقرار ثبات اقتصادی و حصول به اهداف اقتصاد مقاومتی دارد و این امر مسئولیت این بانک در دستیابی به اهداف اقتصاد مقاومتی را دو چندان می سازد.